

Arbetsförmåga och produktivitet i välfärdsområdena genom samarbete mellan aktörerna inom social- och hälsovården

Välfärdsområdets uppgift är att ordna social- och hälsovård för invånarna i sitt område. Social- och hälsovårdstjänsterna för personer i arbetsför ålder produceras av många aktörer, och samarbetet mellan aktörerna förverkligas inte alltid systematiskt och planmässigt. För att en person i arbetsför ålder ska få rätt service, från rätt plats, i rätt tid, ska hälsovårdstjänsterna för personer i arbetsför ålder samordnas i välfärdsområdena. TYÖOTE-verksamhetsmodellen effektiviserar samarbetet mellan aktörerna inom social- och hälsovården och stödåtgärderna för arbetsförmågan på praktisk nivå.

VÅR REKOMMENDATION

1. Servicehelheten inom social- och hälsovården för personer i arbetsför ålder ska samordnas i välfärdsområdena
2. Arbetsförmågan och anställningsbarheten ska stå i centrum för social- och hälsovårdstjänsterna för personer i arbetsför ålder
3. Företagshälsovårdens roll som stödjare av arbetsförmågan ska förtydligas
4. Samarbetet mellan företagshälsovården och den offentliga hälso- och sjukvården ska fördjupas med TYÖOTE-verksamhetsmodellen

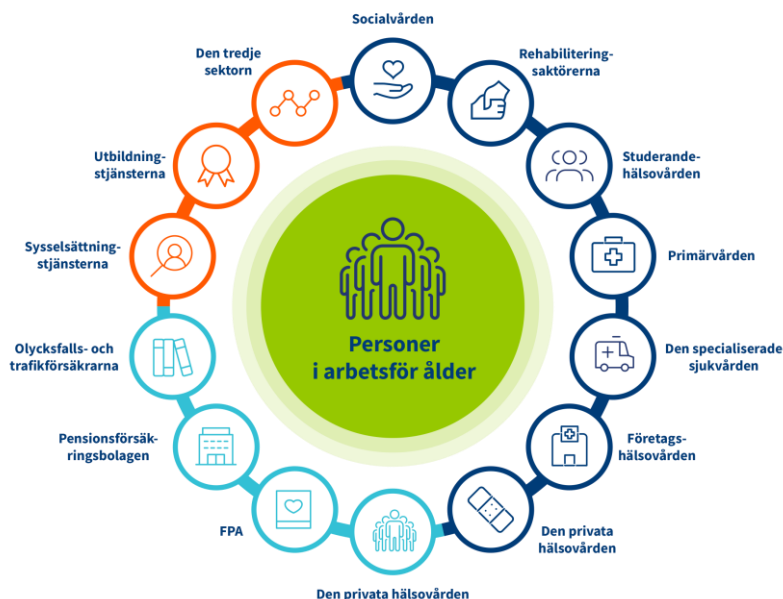

DEN HÄR POLICYREKOMMENDATIONEN RIKTAR SIG TILL

- beslutsfattare inom välfärdsområdena
- utvecklare av social- och hälsovården
- aktörer inom social- och hälsovården, inklusive företagshälsovården.

1. Servicehelheten inom social- och hälsovården för personer i arbetsför ålder ska samordnas inom välfärdsområdena

På motsvarande sätt som servicehelheterna för barn och unga eller äldre, ska också social- och hälsovårdstjänsterna för personer i arbetsför ålder beaktas som en egen helhet eller sektor inom välfärdsområdena. En särskild synvinkel inom social- och hälsovårdens servicehelhet för personer i arbetsför ålder är att stödja arbetsförmågan och anställningsbarheten med hjälp av serviceintegration.

Aktörer inom social- och hälsovårdens servicehelhet för personer i arbetsför ålder.

Samordningsansvaret för social- och hälsovårdens servicehelhet för personer i arbetsför ålder ska dokumenteras i välfärdsområdets servicestrategi. Bygandet och samordningen av servicehelheten grundar sig på kundgruppens behov och förutsätter samarbete mellan olika aktörer och identifiering av kompetens. De olika tjänsternas förhållande till varandra ska identifieras och man bör avtala om principerna och ansvaren för samordningen. Servicehelheten ska ha en utsedd ansvarsperson. Dessutom ska en samarbetsgrupp bestående av tjänsteproducenterna i området bildas. Arbetet är framgångsrikt när man har satt upp mål och indikatorer för samordningen och verksamheten följs upp.

I servicehelheten ska alla aktörer som producerar social- och hälsovårdstjänster för personer i arbetsför ålder beaktas. Social- och hälsovården för både förvärvsarbetande personer och personer utanför arbetslivet ska synas också i styrningen och utvecklingen på nationell nivå.

2. Arbetsförmågan och anställningsbarheten ska stå i centrum för social- och hälsovårdstjänsterna för personer i arbetsför ålder

Antalet personer i arbetsför ålder (15–64 år) i Finland är cirka 3,4 miljoner. Av dem har 1,9 miljoner någon långvarig sjukdom eller skada, och 600 000 personer i arbetsför ålder har en sjukdom eller skada som försvårar arbetet eller sysselsättningen. (Källa: Statistikcentralen)

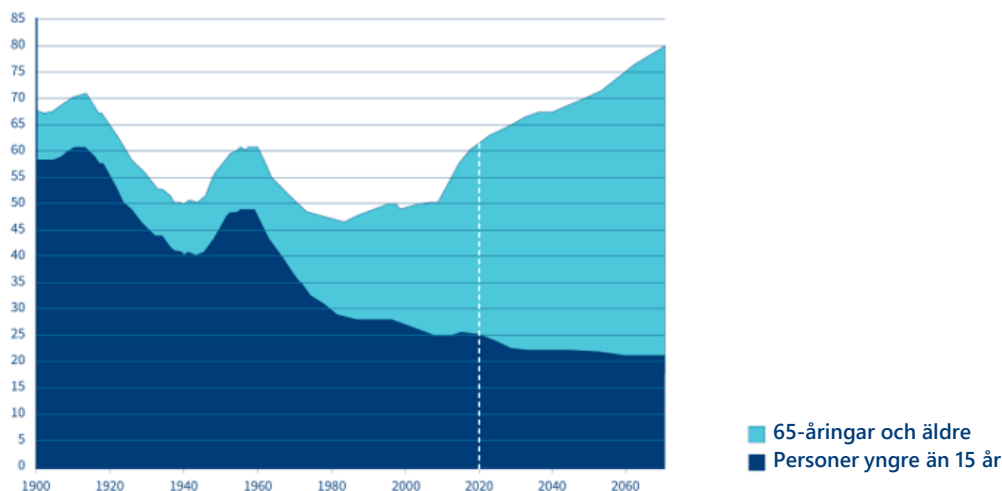
De ekonomiska konsekvenserna av att personer i arbetsför ålder insjuknar är betydande – de totala kostnaderna för den förlorade arbetsinsatsen i Finland är cirka 24 miljarder euro per år. (Källa: Rissanen och Kaseva, 2014.) Anmärkningsvärt är att sjukvårdens kostnader endast täcker mindre än en tredjedel av den här summan – den största kostnaden kommer från att personer i arbetsför ålder inte arbetar. Om man kan påverka faktorer som orsakar arbetsförmågan, åtminstone lite bättre än för närvarande, är den samhällsliga kostnadseffekten betydande.

I framtiden betonas arbetsförmågan och att stanna kvar i arbetet allt mer, eftersom personerna i arbetsför ålder bär ett allt större försörjningsansvar.

Demografisk försörjningskvot – antalet personer yngre än 15 år och personer som fyllt 65 år per 100 personer i arbetsför ålder ökar i hela landet.

Social- och hälsovårdsaktörernas arbete har stor betydelse för att säkerställa att arbetskraften räcker till. Ett aktivt stödjande av arbetsförmågan hjälper arbetstagarna att orka bättre i arbetet och förlänger också arbetskarriärerna. Arbetsförmågan ska beaktas i alla möten inom hälso- och sjukvården, och vid behov skickas patienten till en noggrannare bedömning av arbetsförmågan inom företagshälsovården.

Demografisk försörjningskvot* 1900–2020 och prognos fram till år 2070

*Antalet personer yngre än 15 år samt 65-åringar och äldre per 100 personer i arbetsför ålder.
Källa: Statistikcentralen

3. Företagshälsovårdens roll som stödjare av arbetsförmågan ska förtydligas

Företagshälsovården har en betydande roll i att stödja arbetsförmågan hos befolkningen i arbetsför ålder – den deltar i ordnandet av hälso- och sjukvårdstjänster för nästan två miljoner arbetande finländare. Företagshälsovården är också den enda aktören inom hälso- och sjukvården som har en direkt kontakt till patientens arbetsplats. Företagshälsovårdens kompetens i arbetsförmåga bör användas effektivare och mer systematiskt inom social- och hälsovårdshelheten för personer i arbetsför ålder.

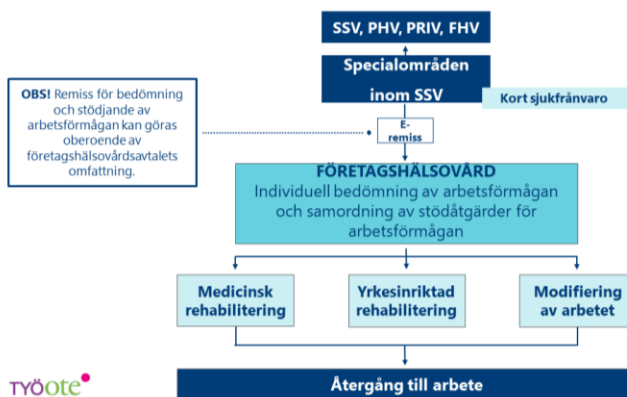
Bedömningen av arbetsförmågan samt stödjande av arbetsförmågan och återgången till arbetet hör till företagshälsovårdens kärnkompetens. Den direkta kontakten med patientens arbetsplats gör det möjligt att bland annat använda möjligheterna att modifiera arbetet.

Företagshälsovården ska genom sin verksamhet svara på utmaningarna inom både det föränderliga arbetslivet och utmaningarna inom social- och hälsovården. Detta förutsätter samarbete, handledning samt forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet.

4. Samarbetet mellan företagshälsovården och den offentliga hälso- och sjukvården ska fördjupas med TYÖOTE-verksamhetsmodellen

För att en yrkesverksam ska förbli arbetsför bör kompetensen inom företagshälsovården användas bättre än för närvarande. Detta förutsätter ett planerat samarbete mellan social- och hälsovårdens aktörer inom välfärdsområdet. TYÖOTE-verksamhetsmodellen är ett bra exempel på detta.

TYÖOTE-verksamhetsmodellen intensifierar samarbetet mellan den offentliga hälso- och sjukvården och företagshälsovården. I verksamhetsmodellen skrivs endast en kort sjukfrånvaro vid vissa diagnoser av specialsjukvården, och patienten skickas till företagshälsovården för individuell bedömning av arbetsförmågan samt för aktiva stödåtgärder för arbetsförmågan och återgång till arbetet. Prognosen för patientens återgång till arbetet förbättras, risken för bestående arbetsoförmåga minskar och kostnaderna för insjuknandet minskar. Även samarbetet mellan företagshälsovården och primärvården samt rehabiliteringen effektiviseras med TYÖOTE-verksamhetsmodellen. TYÖOTE-verksamhetsmodellen har visat sig medföra betydande samhällsliga kostnadseffekter.

TYÖOTE-verksamhetsmodellen intensifierar samarbetet mellan den offentliga hälso- och sjukvården och företagshälsovården.

Sammanfattning

Samarbete och effektivt stödjande av arbetsförmågan lönar sig!

- Inom välfärdsområdet känner man till de aktörer som producerar tjänster för personer i arbetsför ålder och samarbetet samordnas.
- Informationsflödet mellan olika social- och hälsovårdsaktörer effektiviseras och det finns bättre förutsättningar för att samla in information om arbetsförmågan och för ledning genom information.
- Olika social- och hälsovårdsaktörers roller inom hälso- och sjukvården för personer i arbetsför ålder förtydligas.
- Överlappande arbete undviks mellan olika social- och hälsovårdsaktörer – resurserna används effektivt.
- Man reagerar på hot om arbetsoförmåga i tid.
- Arbetskraften räcker bättre till i välfärdsområdet, lönsamheten på arbetsplatserna i området förbättras.
- En person i arbetsför ålder får rätt service, i rätt tid och på rätt plats – kontinuiteten i vården förbättras.

TYÖOTE-VERKSAMHETSMODELLEN EFFEKTIVISERAR SAMARBETET

Samarbetet mellan företagshälsovården och den offentliga hälso- och sjukvården samt stödåtgärderna för arbetsförmågan kan effektiviseras med TYÖOTE-verksamhetsmodellen. Den blir en del av social- och hälsovårdstjänsternas helhet för personer i arbetsför ålder, vilket ökar produktiviteten och förebygger brist på arbetskraft. Välfärdsområdena ska trygga att TYÖOTE-verksamhetsmodellen etableras och sprids till alla stora patientgrupper samt patientgrupper som löper hög risk för arbetsoförmåga.

Rekommendationens upprättare

Eva Helaskoski
eva.helaskoski@ttl.fi
+358 30 474 2300

Hanna Hakulinen
hanna.hakulinen@ttl.fi
+358 30 474 7257

Pauliina Kangas
pauliina.kangas@ttl.fi
+358 30 474 2514

The logo for TYÖOTE consists of the word "TYÖOTE" in a sans-serif font. The letters "TYÖ" are purple, "OTE" is green, and there is a small red circle to the right of the "E".